

Osvrti

RUĐER BOŠKOVIĆ I HRVATSKI ANESTEZIOLOZI

Nalazim se u Rijeci. Kratak posjet i obilazak mog malog naslijeđenog stana u kojem je spremište uspomena na dječastvo, gimnazijske godine i godine studija, te na suživot s mnogim dragim članovima obitelji. U Tower-u (lijepog li hrvatskog) razgledavam odjel sa kućnim potrepštinama. Zvoni mobilni. Željko Župan pita gdje sam. Dogovaramo susret „kod Jelušića“, koji ne postoji pod tim imenom, ali postoji u pamćenju i srcu svakog riječkog gimnazijalca ili dobronamjernog trsatskog hodočasnika. Željko i ja prevrćemo vruće anesteziološke teme i pripreme za američko hrvatsku anesteziološku konferenciju u Dubrovniku koncem svibnja tekuće godine.

Kafić je smješten uz crkvu pa nam se ubrzo pridružuje negdašnji gvardijan Svetišta fra Serafin Sabol. Nudi piće (...Pater, ja sam se u Korizmi odrekao slatkog, alkohola i ogovaranja...), no Željko pristaje na čašu crnoga, a ja na ono najgore, pa smo ubrzo jezikom preletjeli Rijeku od crvenih do crnih, od posjeta onoga Pape čiji je spomenik u perivoju, do priprema za dolazak trenutačnog poglavara Katoličke Crkve u Hrvatsku, eto svi smo u nekim pripremama, mi za Dubrovnik i Amerikance, a nacija za ponovni susret sa nasljednikom sv. Petra. Kako je razina vina u Željkovoj čaši sve niža, tako je razina vlažnosti u očima fra Serafina sve veća, osobito kad se dotaknemo gradnje Aule Ivana Pavla II. Svatih da se u Serafinovoj duši trsatsko Svetište proteže najmanje od Viškova do Čavala i da bi još mnogo Papa u tom prostoru dobio osim spomenika i Aulu.

Željko i ja smo dogovorili kratki susret uz kavu, ostajemo zajedno četiri i pol sata. Osim što smo kolege po struci, vežu nas i zajednički gimnazijski dani u Rijeci. Sada i rad u Hrvatskom društvu za anesteziologiju i intenzivno liječenje (HDAIL) čiji je on Predsjednik a ja dopredsjednik, pozicije i uloge u kojima smo se našli nekom čudnom životnom igrom. Dogovorili smo da ću sjediti u predsjedništvu prve sekcije u Dubrovniku i da ću preuzeti jedan od preostala dva slobodna termina za hrvatske predavače. Temu ću javiti za koji dan.

Nakon povratka u stan u ruke mi sjeda isusovački časopis *Obnovljeni Život*. Prvi broj za tekuću 2011. godinu. Čitam uvodnik prof. Ivica Martinovića o Ruđeru Boškoviću, napisan prigodom tristote obljetnice rođenja i dvjestopedesete obljetnice članstva u Royal Society of London znamenitog Dubrovčanina. Pa eto o čemu će biti predavanje u Dubrovniku! Jedna od glavnih tema konferencije je neuroprotekcija, a u tome području matematičko modeliranje pruža neka zanimljiva i obećavajuća rješenja. Sjetih se odmah kako

sam u jednoj knjizi o linearnoj regresiji našao pripomenu da Ruggero da Ragusa nije autor te metode samo zato što je zaboravio negativne vrijednosti pomnožiti s (-1). Čovjek koji je kao slušač treće godine teologije Rimskog kolegija, isusovačkog središnjeg učilišta, počeo predavati na katedri za matematiku i to činio slijedećih deset godina!

Metoda linearne regresije (često zlorabljena u medicinskoj literaturi) ali i značajna u velikim otkrićima, temelji se na provlačenju pravca kroz mnoštvo točaka tako da zbroj udaljenosti pojedinih točaka od pravca bude namanji mogući. Kako su neke točke iznad, a neke i ispod pravca, nastaju i negativne vrijednosti. Te je vrijednosti, eto prema nekim navodima, Bošković zaboravio pomnožiti s (-1). Danas znamo da jednostavno kvadriranje rješava stvar. Moram ovdje, iz istog uvodnika u *Obnovljenom Životu*, citirati još jednu rečenicu: „Ruđer Bošković hrvatski je velikan s najuspješnijom znanstvenom karijerom i najdugotrajnijim odjekom u povijesti znanosti“.

Zar bi takav zaboravio? Kakvo je bilo ondašnje stanje matematike? Kakva su još rješenja moguća za metodu najmanjih kvadrata? Što se tom metodom može a što ne može? Koje su teme iz neuroprotekcije dostupne analizi ovom metodom? Postoji li zlorabljenje i u ovom dijelu medicine? Eto teme!

Gasim svjetlo. Pogled s devetog kata na Kvarnerski zaljev. More se lagano mreška, čini mi se da šapće. Učka velika, čvrsta, čista. Sutra će biti lijepo vrijeme. San dolazi nježno i polako....

Ciao Ruggero, ci vediamo a Ragusa!

Ante Sekulić